

Štartaj kot čebelar

Zadnji prispevek je nabor 10 nasvetov, kako postati dober čebelar. Ti nasveti so za vsak prispevek kot uvodnik, ki mu sledijo koristne informacije o življenju čebel in nasveti, kje pridobiti še več novega znanja.

Štartaj kot čebelar

V zadnjih letih lahko veliko beremo o pomenu čebel za naše preživetje, o tem kaj vse jih ogroža in kako jim lahko pomagamo. Poleg varovanja okolja, sajenja medovitih rastlin itd. lahko čebelam pomagamo tudi tako, da začnemo čebelariti. Vendar vsakega posameznika, ki želi postati čebelar, pred tem čaka kar nekaj vložene delo in truda.

Ste mogoče kdaj sami pri sebi pomislili, da si nekoč želite začeti čebelariti? Mogoče je ta dan bližje, kot si mislite. Pa vendar si je pred treba pred tem iskreno odgovoriti na nekaj vprašanj. Zakaj si sploh želim čebelariti? Kaj želim s tem doseči? Ali imam prostor, kjer si lahko uredim stojišče za svoje čebelje družine?

Če si želite čebelariti le zato, ker je to trenutno v modi, to mogoče ni najboljši razlog. Si želite čebelariti, ker bi radi s prodajo medu zaslužili? Tudi pri tem se lahko opečete, saj vas do tja čaka še kar nekaj korakov. Si želite čebelariti, ker želite pomagati čebelam, da preživijo? Želite spoznati življenje teh neutrudnih živalic, ki osrečujejo številne čebelarje doma in po svetu? Želite, da oprašujejo sadno drevje in rastline na vašem vrtu? No, to pa se sliši že bolj obetavno!

Ena izmed prvih stvari, ki se svetuje bodočim čebelarjem je, da se začnejo izobraževati. Kot bodočega čebelarja vas mora najprej zanimati, s kom boste sploh imeli opravka. Čebele namreč niso živali, ki jih lahko zdresirate in udomačite. Čebelja družina je zelo kompleksen »superorganizem«, ki potrebuje posebno nego in skrb, predvsem pa veliko znanja in razumevanja. Na temo življenja čebel je veliko napisanega tako v knjigah, kot na spletu.

Čebelar

Prav gotovo ste že kje zasledili, da je Slovenij dežela čebelarjev. Pri nas je preko 10.000 čebelarjev, ki skrbijo za okrog 200.000 čebeljih družin! Žal so zaradi globalizacije in s tem prenosa bolezni razmere takšne, da marsikje po svetu čebele brez čebelarjev ne preživijo več. Vloga čebelarja je izrednega pomena in zato je prav, da se čebelarstva lotimo z veliko mero odgovornosti in skrbi za naše male prijateljice.

Preden postanemo čebelarji, se moramo oborožiti z znanjem o življenju čebel, o skrbi zanje in o samem čebelarskem delu. Za začetek čebelarjenja pa ne bo dovolj le teoretično znanje iz knjig in spleta. Za vsakega mladega čebelarja je izrednega pomena čebelarski mentor – čebelar z veliko znanja in izkušnjami, ki jih je pripravljen z vami deliti. Pogosto so mentorji kar družinski člani, ki se s čebelarstvom že ukvarjajo. Če te sreče nimate, poskusite poiskati mentorja v matičnem čebelarskem društvu. Mentor je namreč tisti, ki vas bo v prvih letih vašega čebelarjenja vodil skozi delo, vas usmerjal in vas obogatil z dragocenim znanjem.

Naslednji pomemben korak je udeležba na Tečaju za čebelarje začetnike, ki ga vsako leto organizira Čebelarska zveza Slovenije (ČZS). Tečaj poteka na različnih lokacijah po Sloveniji in je zelo dobro obiskan. V začetku koledarskega leta začnite spremljati spletno stran ČZS in revijo Slovenski čebelar. Ko bodo objavljeni termini za prijavo pohitite, saj so mesta zapolnjena zelo, zelo hitro. Tečajniki pridobijo ogromno teoretičnega in praktičnega znanja. Tečaju za začetnike sledi še nadaljevalni tečaj, ki se ga boste lahko udeležili kasneje.

Pred začetkom čebelarjenja si je dobro narediti tudi načrt dela. Pri tem bo zelo dobrodošla pomoč mentorja, ki ima s tem več izkušenj. Čebelarjeva opravila se namreč iz meseca v mesec razlikujejo, zato se je dobro nanje že vnaprej pripraviti.

Čebelarjeva oprema

Čebelarjenje je izredno lepa dejavnost ali bolje rečeno, način življenja. Čebelarja njegovo delo s čebelami navadno zelo osrečuje, če pa ga nagradijo še z zdravimi družinami in s polnimi panji medu, je sreča še toliko večja.

Pred začetkom čebelarjenja mora vsak posameznik poskrbeti za vsaj osnovno čebelarsko

opremo, ki jo skozi leta dopolnjuje. Sam finančni vložek vsakega bodočega čebelarja je lahko precej visok, kar je pred začetkom dela treba upoštevati.

Bodoči čebelarji se zagotovo vprašajo, kje sploh kupiti opremo, ki jo potrebujejo za delo? Čebelarskih trgovin je trenutno v Sloveniji kar precej. Lahko jih poiščete na spletu ali na zadnjih straneh revije Slovenski čebelar. Nekaj osnovnega orodja in pripomočkov lahko kupite v marsikateri Kmetijski zadrugi. Dobro pa je obiskati tudi čebelarske sejme, kjer se predstavljajo različni ponudniki in je izbor zares velik. Največji čebelarski sejem pri nas, ApiSlovenija, se vsako leto odvija v Celju in sicer v mesecu marcu. Poleg sejemske ponudbe so obiskovalcem na voljo številna poučna predavanja na temo čebelarstva, ki jih je priporočljivo obiskati.

Kaj pri svojem delu čebelar sploh potrebuje? Pri delu s čebelami mora imeti ustrezno opremo in orodje, zaščitna sredstva in pribor. Oprema in orodje sta odvisna tudi od vrste panjev, ki jih ima čebelar.

Zaščitna obleka je priporočljiva za začetnike, čeprav jo uporabljajo tudi čebelarji z daljšim staležem. Obleka je navadno svetla, izdelana iz goste tkanine skozi katero ne prodre čebelje želo. Zraven sodi še zaščitni klobuk, rokavice, dobro je imeti tudi zaprte čevlje.

3

Panjsko dleto je najpogostejši pripomoček, saj z njim čebelar odpira dele panje, ki so zalepljeni s propolisom. Omelo je namenjeno za odstranjevanje čebel z satja pri točenju medu in za čiščenje čebel ob pregledu družin. Klešče so pripomoček, s katerim čebelar iz panjev povleče sate. Stojalo za satje (kozica) se uporablja za skladanje medenega satja pred ometanjem, ob pregledu družin in iskanju matic.

S kadilnikom, v katerega namesti kadilni material (suho drevesno gobo, posušeno skorjo dreves, karton, suho travo, oblance...), čebelar zadimi čebele, da se umaknejo v panj, da ga ne bi motile med njegovim delom.

Posebna oprema je potrebna za točenje medu. Vilice se uporabljajo za odstranjevanje pokrovcev medenega satja pred točenjem medu. Točilo za med je naprava s centrifugiranjem za iztočenje medu.

Za vsakega čebelarja je nepogrešljiv topilnik voska, s pomočjo katerega iz voščenih pokrovcev in starega satja dobimo vosek. Čebelarji, ki želijo pridobivati cvetni prah, potrebujejo smukalnike, ki jih pritrdijo na panje. Spretnejši čebelarji si veliko panjske opreme izdelajo sami, zato potrebujejo še dodatno orodje. Za žičenje satnikov potrebujemo še žico, kladivo, žebličke, napenjalnik žice.

Kot vidite, je čebelarske opreme in orodja kar precej, seznam pa niti slučajno ni popoln. Zagotovo pa je najpomembnejši del čebelarjeve opreme panj. O tem, kakšne vrste panjev poznamo pa več v prihodnjem prispevku.

Kakšen panj izbrati?

Najpomembnejši del čebelarjeve opreme je zagotovo panj, v katerem prebivajo čebele. Vendar, kakšen panj izbrati? Kako se panji med seboj razlikujejo? Mentorja izberemo tudi glede na tip panja, v katerem bomo čebelarili. Način čebelarjenja se namreč razlikuje tudi glede na vrsto panja.

4

Večina slovenskih čebelarjev se odloča za AŽ panj. V slovenskih čebelnjakih, ki so značilni prav za našo deželo najdemo prav AŽ-panje. Vse pogosteje se pojavljajo pri nas tudi nakladni panji, ki pa zahtevajo drugačen način čebelarjenja. (nadaljevanje skrajšane oblike besedila *Panji in čebelnjaki*).

Kje postaviti čebelnjak?

Nakup čebelarske opreme, različnih pripomočkov in čebeljih družin je le del poti k čebelarjenju. Pogosto se pojavijo težave pri iskanju dobrega stojišča. Vsak prostor namreč ni primeren za čebele, zato je pri izbiri le-tega dobro upoštevati več dejavnikov.

Eden pomembnejših dejavnikov je prav gotovo klima nekega območja. Potrebno je upoštevati pašne razmere nekega področja. Ali bodo naše čebele imele dovolj paše? Dobro je preveriti okolico območja čebelnjaka v radiju nekaj kilometrov. Morebitne prometne ceste, težka industrija, smetišča, zelo intenzivna kmetijska področja bi lahko škodovala našim čebelam in vplivala na varnost čebeljih pridelkov. Zelo zaželen pa so morebitni viri čiste vode, kjer se bodo

čebele odžejale.

Kot vidite, je izbira primerne stojišča zelo pomembna, čebelarji pa je lahko vsakemu mlademu čebelarju v veliko pomoč. Med drugim se je dobro posvetovati tudi o tem, kam obrniti panje. Pomembno je namreč jutranje sonce, ki obsije naše panje, zato jih, če je to le mogoče, ne bomo obračali proti severu ipd.

V zvezi s postavitvijo čebelnjaka je potrebno upoštevati tudi slovensko zakonodajo. Namreč v največ 30 dneh po postavitvi in naselitvi čebelnjaka je potrebno stojišče prijaviti. Kakšen je postopek le-tega in kaj vse bodoči čebelar potrebuje, si preberite na povezavi:

<http://evem.gov.si/info/dejavnosti/dejavnost/14241/dovoljenje/12534/prikaziDejavnost/>

Dobra čebelja paša je za čebele eden ključnih dejavnikov za preživetje ... (nadaljevanje skrajšane oblike besedila *Iz cveta na cvet*)

Kranjska čebela

Vsak čebelar si želi zdrave in močne čebelje družine, zato je dobro vedeti, kje čebelje družine kupiti. Preden kupimo čebele je seveda potrebno imeti panje, čebelnjak in primerno stojišče. O tem je bilo nekaj napisanega v prejšnjih prispevkih. Da se bodo naše čebele v novem domovanju dobro počutile, je treba poskrbeti, da so panji čisti, če pa je čebelar kupil rabljene panje, jih je potrebno pred naselitvijo čebelje družine dobro razkužiti.

Čebeljih družin ne smemo nikoli kupiti na območju, ki ima zaporo zaradi hude čebelje gnilobe! Še preden čebelar kupi čebele se je treba zavedati, da se bo normalno razvila le dobra čebelja družina in nam s tem tudi povrnila stroške nakupa.

Pri nakupu čebel je za pomoč dobro prositi mentorja ali kakšnega drugega izkušenega čebelarja. Bodoči čebelarji imajo dve možnosti – nakup roja ali nakup čebelje družine na satju. Ko se čebelar odloči za drugo možnost je med drugim pomembno, da je čebelja družina močna, v njej pa mora biti zalega v vseh fazah razvoja. Panj mora biti poln čebel, s cvetnim prahom in venci hrane ob zalegi.

Pri nakupu je treba biti pozoren tudi na same čebele. V Sloveniji je dovoljeno čebelariti le z našo avtohtono čebelo, kranjsko čebelo. Prav zato moramo biti pozorni, da čebele, ki jih kupujemo nimajo oranžnih obročkov na zadku.

Kakšne pa sploh so glavne značilnosti naše kranjske čebele ali sivke, kot ji čebelarji pogosto rečemo? (nadaljevanje skrajšane oblike besedila *Kranjska čebela*)

Pot od cveta do medu

Skoraj vsak bodoči čebelar zagotovo razmišlja tudi o medu in drugih produktih, ki mu jih bodo zagotavljale čebele.

(nadaljevanje skrajšane oblike besedila *Pot od cveta do medu* – vrste medu, kako nastane med, čebelji produkti)

O tehnologiji pridobivanja čebeljih produktov je s strani ČZS vsako leto organiziranih veliko predavanj, ki jih je dobro obiskati. Strokovnjaki na svoje področju predavajo o pridobivanju medu, cvetnega prahu, propolisa, voska. Prav tako so organizirana predavanja na temo prodaje. Termini in lokacije predavanj ter delavnic so vsak mesec objavljene na spletni strani ČZS in v strokovni reviji Slovenski čebelar.

6

Ko čebela piči

Za vsakega čebelarje je priporočljivo, da pri delu s čebelami skrbi za svojo varnost in za svoje zdravje. Najpogostejša zaščita pred piki čebel so prav zaščitna oblačila. Tudi pri zdravljenju čebel se ustrezno zaščitimo. Tako lahko naredimo za svojo varnost vse, kar je v naši moči. Kljub vsemu pa to včasih ni dovolj. Alergija na čebelji strup lahko resno ogrozi življenje vsakega posameznika zato je pomembno, da prepoznamo njene zgodnje znake in pravočasno ukrepamo!

(nadaljevanje skrajšane oblike besedila *Ko čebela piči*).

Slovenski čebelarji

Število čebelarjev v Sloveniji iz leta v leto narašča. Skupaj nas je že več kot 10.000, kar nas glede na število prebivalcev uvršča v svetovni vrh. Večina slovenskih čebelarjev se združuje v čebelarska društva, ki jih je že več kot 200. Društva so prostovoljne in neprofitne organizacije, v katerih se združujejo čebelarji iz lokalnega okolja, si izmenjujejo znanje in izkušnje ter pomagajo drug drugemu. Društva svoje člane obveščajo o aktualnih dogodkih na področju čebelarstva, svojim članom omogočajo izobraževanje, navzven pa javnost ozaveščajo o pomenu čebel.

Izredno pomemben je organiziran pristop na področju zdravstvene problematike čebel v povezavi z Nacionalnim veterinarskim inštitutom. Čebelarstva v precej podobni obliki so pri nas začela nastajati pred več kot sto leti.

Krovna organizacija slovenskih čebelarjev je Čebelarstva zveza Slovenije (ČZS), ki ima svoj sedež na Brdu pri Lukovici, trenutni predsednik zveze pa je Boštjan Noč. Vloga ČZS za slovensko čebelarstvo je izjemnega pomena, saj deluje na državnem nivoju- Poleg načrtovanja čebelarstva politike je izrednega pomena njeno ozaveščanje širše javnosti o pomenu čebel – ne le slovenske, tudi svetovne! Slovenskim čebelarjem zagotavlja vsakoletna izobraževanja in usposabljanja. Pod okriljem zveze deluje Priznana rejska organizacija za kranjsko čebelo, Opazovalno-napovedovalna služba za medenje, ter Javna svetovalna služba za čebelarstvo. Pod okriljem zveze, katere predhodnica se je imenovala »Kranjsko društvo za umno čebelarstvo«, že 121 let izhaja čebelarstva revija, ki se je sprva imenovala »Slovenska čebela«, danes pa jo poznamo pod imenom »Slovenski čebelar«, ki je namenjena vsem čebelarjem. Poleg številnih strokovnih izobraževanj po vsej Sloveniji je izredno bogat vir znanja tudi spletna stran ČZS (www.czs.si). Redno prebiranje spletne strani pomeni pravočasno pridobiti pomembne informacije in znanja. Poleg obvestil in strokovnih obvestil lahko za spletni strani najdete kar nekaj dokumentarnih filmov. Na sedežu zveze pa lahko obiščete tudi čebelarstva knjižnico.

Tradicija organiziranega čebelarstva na območju današnje Slovenije pa je dolga že nekaj stoletij. Čebele so zaradi sladkega medu in kasneje tudi zaradi voska (sveče) ljudi od nekdaj privlačile. Za čebelarstvo v takšni obliki, kot ga poznamo danes, so zaslužni številni veliki čebelarji, ki so svoje življenje posvetili raziskovanju življenja čebela, razvijanju čebelarstva in podajanju znanja na druge.

Za očeta slovenskega čebelarstva imenujemo Antona Janšo ... (nadaljevanje skrajšane oblike besedila *Slovenski čebelarji*).

Brez čebel ne bo življenja

Dragi bralci!

Pred vami je zadnji v vrsti prispevkov Štartaj kot čebelar. V preteklih mesecih smo spoznavali življenje čebel in delo čebelarja. Ponudili smo vam celo vrsto koristnih nasvetov za bodoče

čebelarje. Pokukali smo v zgodovino čebelarstva in vas nasploh želeli navdušiti za čebelarstvo.

Za konec pa se bomo posvetili še čebelarjevi skrbi za ohranitev čebel. Brez čebel ne bo življenja! Vsaka tretja žlica naše hrana je odvisna od čebel! Sta vam ta stavka znana? Kaj pa lahko vsak izmed nas stori, da pomaga čebelam preživeti? Skrb za čisto okolico brez smeti že dolgo ni več dovolj! Naši ukrepi morajo biti precej učinkovitejši.

Eden izmed pomembnih ukrepov je ozaveščanje javnosti. 20. maj je na pobudo Čebelarске zveze Slovenije leta 2017 Generalna skupščina OZN razglasila za svetovni dan čebel. Na pobudi ČZS po slovenskih šolah in vrtcih že več kot 10 let izvajamo Slovenski tradicionalni zajtrk. Veliko se dela na promociji čebel in čebelarstva.

Čebelam lahko s svojimi odgovornimi dejanji veliko pripomore tudi vsak posameznik... (nadaljevanje skrajšane oblike besedila *Ohranimo čebele*).